

Zas Latweefchu draugs.

1844. 16. Nowember.

46ta lappa.

Muhsu 44tā loppā, tanni sunā is Rihgēs, fur fluddinasam pahṛ jaunu Widsemmes waldischanas-teesas pawehleschanu, un prohtī: no 18tas rindes lihds 20tu missejahs. Tur wajjadsetu schohs wahrduš list: Zas noteek, kad tohs woi peedarbā ismehta, woi feetā masga; jo peedarbā mehtajoht, tee melni graudini un tahs lahtsch'-ausas tuwak' pee ta mehtataja nokriht, tapehž ka tee weeg-laki irr pahṛ rudseem, un masgajoht u. t. j. pr.

J a u n a s s i n n a s.

Is Peterburgēs. Dsillā Kreewu semmē, tanni pilsehtā, ko nosauz: Wesliko-Nikolst, un kas pee Korma-uppes stahw, 31mā August-deenā, pulksten' 5 no rihta, semme stipri trihzejuse. Warreja dsūrdeht, ka semmes eelschā itt kā pehrkons no tablenes ruhze, un prohtī: no walkara puffes us rihta puffi. Nammds feenas schaubijahs, no greesteem kalki atschlibrahs, durris no sew paschahm atweheahs un aisweheahs, lohgi dimdeja un eelsch schappeem dascha leeta sahze dangoht, itt kā brihnum' finaggi wahgi brauze garram. Laudis, kas tanni laikā laukā bija, fakka, ka winneem semme appalsch kahjahm effoht schuhpojusees. Pilssehtā paschā semme til 8 sekundes trihzeja; bet peež werstes tabtaki, dauds stipraki. Desmit werstes wehl tabtaki, taisni us seemela lohdes puffi, semme nehmoahs pa trim reisehm trihzeht. Laiks to brihd gan bija rahms, bet sneegs kupll snigge, tā ka jou wissur isstattijahs kā seema. No 3schas Septem-ber-deenas gaisf irr skaidrs bet falsi til stipri, ka lohgi apfalluschi un uppe ar leddu aplahta.

Is Kalenderu semmes. Tur ar sahtibas beedribahm wehl ar weenu eet us preekschu. Raut gan arri tur zitti atraddahs, kas sawu sohlfichanu: »brandwihnu wairs ne nemt muttē« pahrkahpe, bet kamehr laudis ne senn paschi redseja, kā Deews diwus wihrus obrumā nofohdija, kas, sawu apnemfichanu pahṛ kahpufchi, bija peedsehrufchees, — jo weens obrā deenā noflihke, un obrs nokriste no sirga un bija noht, — tamehr katrs bihstahs.

Kas ar Schweidlera Marixu notizzis.

Stahstē wezzās grahmatās sarakstihstē 1626tā gaddā pehž muhsu Runga

Jesūs Kristūs peedfimschanas.

Latweefchu wallodā pahrtalkohts.

(Zettorta nobatta.)

Kā Marina bija fazzijuse, tā arri bija: Rihdeena patte subdijahs pahṛ fewī. — Maria isgahje ohgas loffihṫ kalna wirsū, un Deews winnai rahdija tahdu weetu, fur

winna attradde smiltis sintera-gabbalu. Ar sawahm rohkaſhm dſilkaſ' rakdama, winna usqahje tobdu pulku leelu sintera gabbalu, ka ne warreja wiſſus ſalaffiht. Bet ſihtars tobrihd bij dahrga leeta, ko tannis laikôs ar ſeltu uſfwehre. Winna panehme, jif ſpehje, lihds, un pahrneſſe ſawam tehwm. Tehws winnai ſazzija, lai ne weenam to weetu ne rahdoht, un arri ne weenam ne runnajoht; bet ar to wiſch grehkoja. Za tâ, kâ pirtak, buhtu wiſſu ſawu padohmu lihds ar brabteem turrejis un dalliſſs, tad Deewa prahtu buhtu isdarriſſs, un Deews winnu un winna behrnu tik gruhti ne buhtu premeſlejis, kâ pehylaikâ notikke. Bet wiſch to monſu ſlehppe, no pils-kunga-bihdamees, kam ta grunte peederreja, un kam wahrds bij Appelmans. Schis winna meitinu bij gribbejis prezzeh, bet ſchi winnu ne gribbeja, un no ta laika pils-kungs, tauns un bahras buhdams, meitu un winnas tehwu eenihdeja. Wezzais mahzitajs dohmaja: kad Appelmanna kungam ta leeta buhs ſinnama, tad wiſch mannim ne kahdu daku ne atmettiks. Tapeh; fluffitim ar ſawu meitu rakdams, wiſch ſihtaru ſalaffija pa naktim, un us Wolqaſt pilsſehtu gahjis, to pahrdewe. Par to naudu wiſch ſewim maiſi pirke, un ſawu mahju atkal uſtaſija. Bet wiſch arri ſaweem draudſes lohzeleem maiſes pa pilnam dewe, un ar to ſawu ſirdi meerinaja; jo wiſch ſazzija: lai arri to leetu ſlehpju, tad tomehr ſawam tuwakam par labbu dorru. Bet ar to wiſch grehkoja Deewa preekſchâ, tapeh; arri Deewa rohka gruhta pahr winnu bija.

Zanni laikâ Sweedru kehniſch Guſtaps Adolps zur to zeemu gabje ar karraspehku. Schis kehniſch Luttera draudſehm draugs un aistſahwetajs bija; tapeh; Maria lihds ar ſawu tehwu winnu preezigi ſweizinaja ar wahrdeem, un Maria winnam ſkaiſtu pulku-krohni poſneede. Kehniſam tahds gohds patikke. Wiſch preezajahs pahr Marias gudreem un jaukeem wahrdeem un apdahwinaja meitinu ar ſawu paſchu bildi pee ſelta kehdes.

Tahds gohds Appelmannam ne patikke. Wiſch nenoseedſiqu meitinu arſuhdſeja teefas-preekſchâ, ka ta effoht leela raggana, kas ar buſchanas darbeem zur wella ſpehku paſchaj un tehwm baggaribu ſamanrojuſi. Tumschi laudis winnam tizzeja. Winna paſcha draudſes lohzele leezinaja prett meitu; arri wezza Iſe ſazzijo, ka laikam ar tauna garra palihgu to naudu dabbujoht, jo winna zitradi ne roprohroht, kur wezzam us reifes ta baggariba nahkoh. Wezzais pa naktim ſtalgajoht ar ſawu meitinu Deews ſinn kur. Laikam labbi ar winnu ne effoht. — Tapeh; Marina tikke zee-tumâ weſta, un kad ſwehredama ſazzija, winna ne ſinnoht ne ne kahda tauna garra, winna arri ne kâ ne effoht darbojuſees ar buſchanas-darbeem; tad teefa noſpreede, lai winnu leekoht us mohku benki, un lai mohzijoht tik ilgi, kamehr winna peh; pateefibas ſazzichoht. Bet mohku benkis tobrihd' tahda nahwiga ſohdiba bij, ka ſchauſchalas mettehs, to peeminnoht. Paldees Deewam, ka muſſu laikôs to wairs ne atroh!

Klauſait paſchi, kâ wezzais Schweidleera mahzitajs pahr ſcho leetu ſtaſſta: Mehs bijam teefas preekſchâ. Teefas-kungs mette bendam ar rohku. Vende atraſija durwis un eelaide Benzenes mahzitaju ar baſnizas drehbehm apgehrbtu; to teefa bij aizinajuſi, lai mannu meitinu wehl ar Deewa wahrdeem pahrleezinajoht. Benzenes mahzitajs ar noſkummufchu ſirdi ſazzija: »Maria, Maria, kâ mannis azzis tewi redſ!« — Maria ſahka raudaht un deewajahs, ka winna ne effoht wainiga. Bet wiſch ne

behdaja pah'r winnas affarahm. Wensch winnai likke noluhgt tehwa reisi un Dahwida dseefmu flaitiht (Ds. 145, 15—20.): »Wiffas azzis gaida us tew, un tu dohd', teem winnu bariibu sawâ laikâ, Tu atweer tamu robku, un peehdini wiffu, kas dshwo ar labbu prahtu. Tas Kungs irr taifus eefsch wiffeem saweem jelleem un swehts eefsch wiffeem saweem darbeem. Tas Kungs irr tuwu wiffeem, kas winnu peesauz, wiffeem, kas winnu eefsch pateesibas peesauz. Wensch darra, ko tee gribb, kas winnu bihstahs, un klaufa winnu fleegschanu, un palihds teem. Tas Kungs pasarga wiffus, kas winnu mihto, un isdeldehs wiffus besdeewigus.« Un to dseefmu dseedah't: »Deews, Tehws, dshwo tu mums flah't ic.« (Widsf. w. ds. gr. N° 200. Kursf. w. ds. gr. N° 179.) un tad winnai runnaja fazzidams: ka Deewa preekschâ wiffa burschana effoht leela negantiba, tapeh'z wezzâ derribâ wiffeem burweem ugguns = soh'diba effoht draudeta, un jaunâ derribâ swehtais gars flaidri leezinajoh't (Gal. 5.), ka burwi ne mantoh's Deewa walstibu, bet winnu alga buhs tanni sakh'i, kas degg ar ugguni un ar sehe'u, kas irr ta oh'tra nahwe (Parah'd, gr. 21.) Tapeh'z lai ne arzeetinojoh't sawu sirdi un dweh'feli, ned's teesai wainu leekoht, kad teesa winnai leelas moh'kas uslik'schoht, jo tas tã buh'schoht no kristigas mihs'tibas, winnas dweh'felei par labbu. Tapeh'z lai no Deewa pusses, un sawas dweh'feles glah'bschanas labbad ilgal' ne wilzinojoh't sawu atgreesch-anu, ka winnas meesa ne paleekoht moh'zita un winnas nabkaga dweh'fele ne nah'koht muh'schigâ nahwê. Wels ellê tomehr ne peepildischoht, ko scheit wirs semmes winnai sohljis; jo wels effoht sleplawa no eesah'kuma, un to meku tehws (Zoh'u. gr. 8). »Maria, manna meitina,« tã wensch luh'dsah's, »tu manna' sleh'pi seh'dejusi, pah'r tewi es rihtôs un wolkarôs Deewu peeluh'dsis, woi tew mannis naw schehl? un ja mannis tew naw schehl, tad tomehr lai tawa wezza tehwa tewim schehl paleek, kam matti no leelahm sirds behdahm ih'sâ laikâ palikkuschi firmi, kã fucegs; isglah'b' sawu dweh'feli un fakki pateesibu. Ned's, tawam Deebes's-Tehwam tawi noseegumi tikpat labbi reehj, kã tawam meesigam teh-wam; tee swehti engek'i aplah'j sawu waiqu, tapeh'z ka tu, winneem jauka un mihliga mah'sina, wellam par mah'su un bruhti palikkusi. Atgreesees un noscheplojees! Taws Pestitajs schodeen tewi, sawu apmaldijuschu jeh'tinu, zaur manni atkal aizina pee sa-wa gonnama pulka; taws Pestitajs arri tewim folk'a (Luh't. 13, 16.): Woi tad schi, kas arri Ahbraâma meita irr, ko sohtans irr saistijis, ne paliks atraifta? Atgrees-ees, tu atlah'pigs behrns; tad ne lisschu es sawu dusmu us tew krist; jo es esmu scheh-ligs, fakka taws Deews (Jer. 3). Dweh'fele, kas tu maldijusees, nah'j atkal pee ta Kunga, tawa Deewa! — Tas, kas ta besdeewiga keh'nina Manassus fir'nigu luhg'schani palkausijis (2 Laiku gr. 33.); kas Eweseru burwjus zaur Pahwilu scheh'ligi pee-neh'mis (Ap. darb. 19.), tas pats, taws scheh'lsirdigais Deews, tewim sawz, ittin kã tas engel'is tai Eweseru draudsei: Atgah'dajees, no kurrenes tu effi atkrittusi, un atgreesees. (Parah'd, gr. 2, 5.) Maria, Maria, atgah'dajees, no kurrenes tu effi atkrittusi; manna meitina, atgreesees un usnem'm labbu tizzibu!

Kad Benzenes mah'zitajs bij beidsis runnaht, Maria ilgu laik'u ar leelu rauda-schani ne warreja atnemtees, ka ta winnam kah'du wahrdu buhtu atbildejusi. Peh'z winna fazzija: Es sinnu, ka melloht Deewa preekschâ tas pats greh'ks, kã burt; ta-peh'z es ne drih'fstu melloht; bet man peh'z taifnibas tã ja leezina, kã jau esmu leezina-jusi: Deews sinn, ka es ne esmu wainigo.

Us scho wahrdu teefas-kungs farahwe sawu peeri un praffija to garu nifnu bendi, woi wifs effoht gattaws; un woi tahs seewas effoht klah, fa to apfuhdsetu warroht isgehrbt. Schis fmaiddams atbildeja: Ahu! es wehl nefad ne esmu pakkat palizzis, un arri jhodeen ne palikschu pakkat; gan es winnu kuttinaschu, fa winnai buhs tai snibu isfazzijt.

Yehz scheem wahrdeem teefas-kungs, us mannu meitiku greefees, runnaja: Tu effi nejebga meita, tu nesinni tahs mohkas, kas tewim gaidamas, tapeh; tu tahda zeeta. Bet nahz' mannim pakkat tanni mohku-kambari, lai niknais bende tewim rahda tohs mohku-rifkus; warr buht, taws prahts tewim mihstaks paliks, kad tu redsefi, fas ihsti tahs mohkas irr.

Teefas-kungs zehlehs un gahje preekschâ zittâ kambari, bende ar mannu behrnu winnam lihds. Kad es arri gribbeju lihds eceet, Benzenes mahzitajs manni apturreja, un ar dauds affarahm manni luhdse, lai ne eetoht, bet lai paleekoht scheitan. Bet es winnam ne klaufsju; no winna rohkahm iswilzees, es deewajohs un fazziju: kamehr wehl dsihwiba un affinis mannâs dsihflës, es sawu nabbagu behrnu ne atstahschu. Gahju lihds ohtrâ kambari un no turrenes nokahpu pagrabbâ, fur tas mohku-kambars bij bes lohgeem, lai ne weens no ahrenes ne dsirdetu tahs waimanas un to fleegschanu. Teefas-kungs manni ne gribbeja eelaiht; bet es winnu tik ilgi luhdsu, kamehr palahwe. Wella suns, tas niknais bende, eededsinaja flallu, un rahdija mannam nabbaga behrnam ar wella preeku papreeksch weenas treppes, kas pee seenas bij peefleegtas, fazzidams: Redf! Papreeksch es tewi issteepschu us schahm treppem un rohkas un kahjas tewim peefeeschu. Tad es tewim pee ihlschkeem peelikschu schahs spades, fa tawahm affinim buhs no pikstu = galleem isprukt, fa peens no gohwja tefmineem. Wehl farkanas irr ar wezzas Bihlschkenes affinim, kas preeksch gadda tikke dedsinata, un arri ne gribbeja pateesibu un taifnibu leezinaht. Kad tu nu wehl taifnibu ne fazzijt, tad tewim us kahjahm uswillschu schohs Spateru sahbalus, un ja tee tewim dauds leeli, tad es Eihl dsihschu starpâ, ta fa ikri tewim us abbahm puffedm ischEihdih, fa meeles, un affinis islehts, fa daschahrt fulla no behrsa. — Kad tad wehl taifnibu ne fazzijt — ahu! ta winsch brehze un ar kahju artstuhme sahnu durwis walkâ ta, fa wifs pagrabs rifbeja un manna nabbaga meitina no leelahm isballehm pakritte. Ne bija arri ne jik ilgi, tad diwi seewas eenesse katlu ar wahroschu pikki un feheu. Tas wella-suns katlu likke nolikt us grihdi, israhwe appaksch sawa farkana mehtela, kas winnam pahp plezzim bij, sohfs-spahrnu un no ta iswille kahdas feschas spalwas. Schahs spalwas winsch pa weenai eemehrzeja deggofschâ fehrâ, un kad tahs labbi bij eedegguschahs, winsch tahs paschas nomette pee semmes. Sehrs degdams ischahwahs no schahm spalwahm un mehtaja tahs spalwas no weenas weetas us ohtru, jo tas fehrs deggoht ischahwahs no tahm, fa ugguns no zepla-schEirbahm. Tad winsch mannam nabbaga behrnam usbrehze: Redf', schahs spalwas es tewim lickschu us kailu meefu; un deggoht fehrs, — to tu mannim tizz', — ahdu un meefu ahtrumâ tewim fa-ehdih lihds pat kaulaem; tad tu gan mannifi, kahdi preeki ellë tewim gaidami, fur tu ar sawu leegschanu noseefi.

(Sittas nodakas us preekschu.)

Lihds 15 November pee Rihges irr atnahfusch 1513 fuggi un aibbraufuschi 1445.

Brihw drikkelt. No Widsemmes General-gubbernements puffes: Dr C. Napierofky.